

Załącznik
do uchwały Nr XIX/131/12
Rady Miejskiej w Krośniewicach
z dnia 28 lutego 2012 r.
w sprawie ustalenia Gminnego Programu
Ochrony Zdrowia Psychicznego

***GMINNY PROGRAM OCHRONY ZDROWIA
PSYCHICZNEGO NA LATA
2012 - 2015***

I. WPROWADZENIE

Obecna definicja zdrowia przyjęta przez Światową Organizację Zdrowia (WHO - World Health Organization) jest następująca:

„Zdrowie to nie tylko całkowity brak choroby, czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu (dobrego samopoczucia)”.

Definicja ta jest bardzo ważna i postępową, ponieważ nie poprzestaje na samym negującym ujęciu, że zdrowie jest brakiem choroby, ale bardzo mocno akcentuje, że zdrowie ma w sobie aktywny aspekt, którym jest dobrostan.

Oznacza to, że w kwestiach zdrowia nie mamy jedynie koncentrować się na chorobach i próbach ich zwalczania, ale powinniśmy zwłaszcza koncentrować się na samym zdrowiu - na jego wzmacnianiu.

Zatem współczesna definicja zdrowia WHO bardzo mocno podkreśla połączenie kwestii zdrowia z życiem wewnętrznym i społecznym człowieka oraz jego osobistą troskę o kondycję fizyczną.

W odniesieniu do przytaczanej definicji *zdrowiem psychicznym* jest nie tylko brak zaburzeń psychicznych, ale również taki stan, w którym osoba jest świadoma swojego potencjału, może radzić sobie z problemami, stresem, efektywnie pracować i funkcjonować w społeczeństwie.

Dlatego też zdrowie psychiczne jest ważnym elementem zdrowia publicznego.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.) ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach na rzecz ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. Według ww. ustawy ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;

- 3) kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Powyższe działania określone są w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, który został przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128).

Niniejszy program wyznacza kierunki działania gminy Krośniewice w zakresie promocji i poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspakajania ich potrzeb oraz organizacji opieki zdrowotnej.

II. ASPEKTY PRAWNE ODNOSZĄCE SIĘ DO DZIAŁAŃ Z ZAKRESU ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Podstawą prawną do działań związanych z ochroną zdrowia psychicznego są:

- 1) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), określająca zadania własne gminy w zakresie zaspokojenia potrzeb wspólnoty z zakresu ochrony zdrowia;
- 4) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz. U. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.), zadania własne gminy realizowane są w oparciu o Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.), zadania własne gminy realizowane są w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii;
- 7) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), zadania własne gminy realizowane są w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

III. INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

Na terenie gminy system ochrony zdrowia oparty jest na Niepublicznych i Publicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. Podstawowa opieka zdrowotna oraz porady specjalistyczne (w tym konsultacje psychiatryczne) realizowane są przez trzy Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Krośniewicach : „ZDROWIE”; „ELMED” oraz „MEDICAL”. Mieszkańcy ze świadczeń zdrowotnych w postaci hospitalizacji korzystają z usług Kutnowskiego Szpitala Samorządowego im. dr A. Troczewskiego w Kutnie, który posiada poradnię specjalistyczną zdrowia psychicznego.

Dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców gminy realizowane są programy Narodowego Funduszu Zdrowia poprzez kreowanie polityki zdrowotnej, poprawę standardu sanitarnego, poprawę jakości życia mieszkańców i propagowanie zdrowego stylu życia.

Na terenie gminy zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach. Ośrodek prowadzi działalność zgodną z założeniami polityki społecznej państwa i gminy Krośniewice mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych.

Reasumując, opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi w gminie Krośniewice jest realizowana w ramach podstawowej opieki medycznej w formie doraźnej, finansowanej ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia na świadczenia zdrowotne.

Z budżetu gminy Krośniewice finansowane są zadania z zakresu pomocy społecznej, które nakreśla ustawa o pomocy społecznej.

IV. LOKALNA DIAGNOZA ZJAWISKA ZABURZENIA PSYCHICZNEGO

Zgodnie z zapisem art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego osoby z zaburzeniami psychicznymi to osoby:

- chore psychiczne (wykazujące zaburzenia psychotyczne);
- upośledzone umysłowo;

- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczone są do zaburzeń psychicznych a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Z danych statystycznych przedstawionych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego wynika, że w ciągu 18 lat, od roku 1990 do 2007, wskaźnik rejestrowanego rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych wzrósł o 119% (z 1629 do 3571 na 100 tys. Ludności) w opiece ambulatoryjnej i o 50% (z 362 do 542 na 100 tys. Ludności) w opiece stacjonarnej.

Według danych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośniewicach w oparciu o kryteria definicji zaburzeń psychicznych sformułowanej w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało:

- w 2009 r. – 18 osób
- w 2010 r. – 20 osób
- w 2011 r. - 20 osób

Opieka psychiatryczna w gminie Krośniewice zorganizowana jest przez Ośrodek w następujący sposób:

1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi:
  - 2009 r. – 18 osób (w ich rodzinach żyło łącznie 34 osoby); z tego tytułu udzielono 3 737 świadczeń;
  - 2010 r. – 20 osób (w ich rodzinach żyło łącznie 41 osób); z tego tytułu udzielono 3 775 świadczeń;
  - 2011 r. – 20 osób.
2. Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej:
  - w latach 2009 - 2011 do Domów Pomocy Społecznej skierowano 3 osoby.

Z uwagi na fakt, iż Ośrodek zapewnia w szerokim zakresie usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania a także współpracuje z zakładami leczniczo – opiekuńczymi, w których umieszczane są osoby potrzebujące całodobowej opieki, stąd małe zainteresowanie wśród mieszkańców taką formą pomocy.

3. Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin obejmujące w szczególności poradnictwo prawne, medyczne i rodzinne, realizowane w ramach działalności Ośrodka.

V. PARTNERZY PROGRAMU

Działania na rzecz ochrony zdrowia psychicznego wymagają współdziałania szeregu instytucji oświaty, pomocy społecznej, służby zdrowia oraz organizacji pozarządowych, aby skutecznie zapobiegać zaburzeniom psychicznym i wpływać na poprawę stanu zdrowia psychicznego mieszkańców.

W gminie Krośniewice realizacją programu będzie zajmował się koordynator programu w partnerstwie z następującymi podmiotami:

- 1) Ministerstwo Zdrowia;
- 2) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośniewicach;
- 3) Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Krośniewicach;
- 4) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośniewicach;
- 5) szkoły i placówki oświatowe prowadzone na terenie gminy;
- 6) służba zdrowia: NZOZ „Zdrowie”, NZOZ „Elmed”, NZOZ Medical”;
- 7) Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Krośniewicach;
- 8) organizacje pozarządowe;

VI. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

„Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.”

Cel główny programu zgodny jest z misją określoną w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 – 2015.

VII. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. *Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu*

Priorytety:

- *Promocja zdrowia psychicznego w szkołach oraz w środowisku osób dorosłych*

Sposób realizacji:

- promowanie zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć informacyjno – edukacyjnych (edukacja zdrowotna) z wykorzystaniem pakietów multimedialnych, spotkań z pedagogiem, psychologiem oraz pracownikiem służby zdrowia,
- organizowanie zajęć wychowawczych w zakresie budowania pozytywnej samoświadomości, radzenia sobie ze stresem i konfliktem społecznym (np. „Galeria charakterów”, „Mocne i słabe strony – jak polubić siebie”, „Ja i moje otoczenie”,
- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej (plakaty, broszury tematyczne, strona internetowa Urzędu) dotyczącej zdrowia psychicznego z uwzględnieniem wykazu placówek psychiatrycznej opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej, domów pomocy społecznej, ośrodków interwencji kryzysowych, itp. funkcjonujących na terenie powiatu kutnowskiego oraz województwa łódzkiego,
- organizowanie konkursów tematycznie związanych z promocją zdrowia psychicznego,
- prowadzenie programów profilaktycznych,
- organizowanie imprez okolicznościowych z udziałem dzieci i młodzieży oraz ich rodziców mających na celu propagowanie zdrowego stylu życia: „Uśmiech, to zdrowie”.

2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Sposób realizacji:

- opracowanie „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie” oraz przedstawienie do akceptacji Radzie Miejskiej w Krośniewicach,
- uwzględnienie w programach z profilaktyki uzależnień zagadnień związanych z ryzykiem wystąpienia zaburzeń psychicznych.

3. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi

Sposób realizacji:

- imprezy integracyjne różnych środowisk (Klub Seniora, dzieci i młodzież ze szkół),
- prowadzenie działań informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób w stanach kryzysu psychicznego, w tym działań edukacyjnych,
- organizowanie spotkań i zajęć rekreacyjnych z udziałem osób z zaburzeniami psychicznymi w celu zmniejszenia barier społecznych oraz wypracowania modelu właściwych postaw społecznych (tolerancja, życzliwość, zrozumienie).

4. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego

Sposób realizacji:

- współpraca z zakładami opieki zdrowotnej w zakresie zwiększenia dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu porad psychologicznych i psychiatrycznych,
- współpraca w zakresie pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie oraz Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Kutnie.

5. Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego

Sposób realizacji:

- opracowanie i upowszechnienie (Internet, prasa lokalna) informacji o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- zwiększenie pomocy i oparcia bytowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez udzielenie pomocy rzeczowej, bytowej i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- wspieranie samopomocowych inicjatyw pacjentów i ich rodzin oraz organizacji pozarządowych sprzyjających rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- wdrożenie modelu środowiskowej i zintegrowanej opieki z udziałem podmiotów, instytucji, organizacji pozarządowych, specjalistów ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji z terenu gminy.

6. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi

Sposób realizacji:

- zróżnicowanie form wspierania zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kutnie (staż, prace interwencyjne, roboty publiczne, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, itp.)
- zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń niezawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez poradnictwo zawodowe w formie indywidualnej oraz grupowej w postaci informacji dotyczącej usług oraz instrumentów rynku pracy oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- kampania szkoleniowo – informacyjna dla pracodawców, promująca zatrudnienie osób z zaburzeniami psychicznymi (bieżąca informacja pracodawców o możliwościach zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi).

7. Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy

Sposób realizacji:

- coroczna aktualizacja opracowanej informacji o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi i jej publikowanie na stronie internetowej Urzędu.

VIII. Ewaluacja i monitoring Programu

Aby realizacja Programu była skuteczna koniecznym jest ciągle i systematyczne śledzenie zjawisk, działań i problemów, które są przedmiotem Programu.

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o coroczną informację o stanie zdrowia mieszkańców, podsumowanie działań przewidzianych w niniejszym Programie oraz analizę wskaźników monitorujących określonych dla poszczególnych zadań w harmonogramie realizacji Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Wszystkie podmioty realizujące zadania Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego są zobligowane do składania w Ministerstwie Zdrowia rocznych sprawozdań z wykonania zadań objętych harmonogramem realizacji NPOZP w terminie do 15 maja każdego roku.

Corocznie zebrane dane z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośniewicach pozwolą na ukierunkowanie zadań w obszarze oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Analiza materiałów sprawozdawczych pozwoli na wypracowanie nowych kierunków działań, które będą co roku korygowane.

IX. Postanowienia końcowe – zasady koordynacji Programu i źródła jego finansowania

1. Koordynatorem programu są pracownicy Referatu Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Krośniewicach.
2. Źródłem finansowania zadań zawartych w programie będą środki finansowe budżetu gminy, których wysokość określa co roku uchwała budżetowa oraz środki z budżetu państwa i środki pozabudżetowe.